

timâlciler hakkında Rizos Pastis gazetesi âtideki bendi yazıyor).

3) **Foni Ergat refikimizden** : «Atınada Hükûmet taraftarları arasında mücadele başlamıştır. Bazıları Nâzırların tebdilini istiyorlar, Bazıları da kendilerine bir pay düşün diye Nâzırlara taraftarlık ediyorlar ve nümayişler akdi arzusunda bulunuyorlar. Hakikaten bu adamlar iyi bir panayı yapmağa başladılar. Zaten de panayırlara lâyıktırlar.»

4) **Tüccar ve esnaf müstahdemleri** : «Memurlar sınıfları arasında en ziyade zahmet çeken ve tazyik göreni var ise o da tüccarlar ve esnaflar nezdinde hizmet eden memurlar ve hizmetkârlar sınıfıdır. Bilhassa şehrimizde binlerce bu sanata mensup esnaf ve tüccarlar nezdinde hizmet eden memurlar vardır ki bunların sırtından pek çok tüccarlar ve sermeyedar beyler en meş'um bir tarz ve istimâl ile istifade ederler. Kasalarını sırf bu biçare memurların hizmet ve gayreti sayesinde doldururlar. Bu muhakkak ve aşikâr bir hakikattir. Şimdi ise şehrimizde tüccar ve esnaf nezdinde bulunan memurlar bu hâlin ilânihâye devam edemeyeceğini his ettiklerinden bir teşkilât hâlinde birleşerek memleketimizdeki diğer amele sınıfları misillû ve onlar ile birlikte çalışarak hem mevkilerinin islâhını hem de yevmiye ve ekmeıklarını temin etmek için uğraşmağa karar verdiler.

Bu haberi büyük bir meserretle sunûf-u ameleye ihtar ederek ve Tüccar Müstahdemleri Sendikası'nın teşkiline ve meydana getirilmesine önyak olanları bütün samimiyetimizle tebrik, muvaffakiyetlerini temenni eyleriz.

TÜCCAR VE ESNAF MÜSTAHDEMİNLERİ SENDİKASI

İkinci sayfa birinci sütunda :

1) **Ziraat meselesi** (Rizos Pastis refikimizden) :

«...Bizim hükûmet gösterdiğimiz suret-i hâl malûmdur. Ve bu suret-i hâlli talep ederiz. Prensiğimiz (erazi çiftçilerin) prensipidir. Binaenaleyh erazi sür'atle, çiftlik sahiplerine tazminat verilmek şartile çiftçilere verilmelidir. Çiftçilerin haklarını elde etmek için lâzım gelen tedabirlere tevessül etmelidir.

2) **Selânik Amele Merkezi**, amele menfaatine sinema (Foni Ergat gazetesinden) : «...Elektrik Kumpanyasına grev yapan amelelerden felâkete duçar olanların menfaatine olarak derc edilmekte olan ianenin muvaffakiyet elde edebilmesi için tedabir-i lâzımaya tevessül edilmiştir.»

Birinci sütunun son satırı : MAHPUS ARKADAŞLARA YARDIM EDİNİZ.

İkinci sayfa ikinci sütunda :

3) **Amele Federasyonu'nun tebliğ-i resmîsi** : Bütün müslüman bütün ameleleri arkadaşlarımıza : «Arkadaşlar :

Bütün amele meselelerinde birinci derecede rehberlik etmiş ve etmekte bulunmuş ve bugün dahî memleketimizdeki bil'umum amele harekâtında önyaklık mevkiinde bulunmak hizmetini izhar eden bütün ameleleri sınıfı sonuncu Kongrede Türkçe lisanile bir amele gazetesinin intişarı lüzumunu irae etti. Bundan maksat Müslüman amele kitlesinin de tenvir-i efkârı hususunda işbu sınıfın inkişaf ve terakkisi ve amele menafiinin her veçhile himayesi olacaktır.

ARKADAŞLAR

Sanatımızın yegâne, âletini teşkil edecek olan işbu gazetenin neşrinde bugünden bil'itibar başlamaktayız. Bugünden itibaren «Yeni Ziya» nâmile işbu gazetemiz intişare başlamıştır. Memleketimizdeki amele sınıfları

bugünden itibaren daha bir sadaya mâlik olmaktayız. Böylece gerek Venizelist ve gerek Gonaris olarak teşekkül eden sermayedar Hükümetlerinden maruz kalmakta olduğu kâffe-i tazyikat ve cebir ve şiddetlere karşı avâz-i şikâyetini açabilmek için bir vasıtaya daha mâlik olmaktadır.

İşte bu maksat ile Federasyonumuz kuvvetine mensup bulunan bil'umum erkek ve kadın tütün amelelerini bir cehd-i taassupkâri ile «Yeni Ziya» nâmile mevki-i intişare vaz' ettiğimiz işbu Türkçe münteşir gazetemizi himaye etmelerini, revacına sarf-ı mesai eylemeleri için davet ve kendilerine ihtar eyleriz.

Arkadaşlar : İşte hepimiz vazife başına. Bütün mesaimizin işbu «Yeni Ziya» gazetesinin idame-i hayatı için tahsis ederek hepimiz birden yaşasın Yeni Ziya gazetesi diye bağırmalıyız.

YUNANİSTAN TÜTÜN AMELE MERKEZİ HEYET-İ İCRAİYESİ»

4) **Teşekkür** : «İskeçe ve Drama tütün ameleleri beyninde gazetemiz için derc olunan ianât bervech-i âtidir :

İskeçeden yedi bin drahmi Cemiyet efradı tarafından derc edilip bin drahmi dahî Cemiyet sendikasıdan ilâve edilerek cem'aten sekiz bin drahmi gazetemize ita edilmiştir.

Drama tütün ameleleri dahî yarımşar yevmiyelerini gazetemize terk ederek dört bin drahmi tediye eylemişlerdir. İskeçeli ve Dramalı arkadaşlarımızın gösterdikleri büyük fedakârlıklardan dolayı kendilerine Merkez Cemiyeti nâmına teşekküratımızı beyan eylemeyi kendimize bir vecibe addederiz.

5) **Kavaladan bildiriliyor.**

İkinci sayfa üçüncü sütunda :

6) **Drama** : «Drama Sendikası Heyeti Şarki Makedonya Vali-i Umumi'sine müracaatla Kavala ve Drama sendikaları âzasından olup sürgün edilen 6 ameleinin sürgünlerine dair verilen emrin geriye alınmasını ikinci defa olarak talep etmişlerdir. Vali-i Umumi 'bunlar komünist fikrinden dolayı sürgün edilmişlerdir, binaenaleyh şimdilik bunların avdetine dair emir itası kabul olamayacaktır' cevabını vermiştir.»

İkinci sayfa dördüncü sütunda :

7) **Tütün Amelesi Federasyonu'nun şikâyetnâmesi** (Foni Ergat refikimizden : «Tütün Amelesi Federasyonu'nun heyet-i icraiyesi neşr etmek üzere âtideki şikâyetnâmeyi gazetemize göndermiştir.

Vali-i Umumîliğe
ve
Matbuata

Tütün Ameleleri Federasyonu'nun heyet-i icraiyesi Yunanistan'da tütün amelelerinin bütün temsil eylediği ve Heyet-i İcraieye âzasından bulunan Hafız İbrahim'in bilâ sebep derdest edilmiş olmasından dolayı şiddetle şikâyet etmek mecburiyetinde bulunmuştur. Muailiyh Hafız İbrahim Dramadan Selânik'e gelirken hiç bir sebebe müstenit olmayarak haksız yere derdest edilmiş ve Emniyet-i Umumiye Müdiriyetinin esassız hülyalarını itiraf etmeğe mecbur edebilmek için pek çok tecavüzata maruz kalmıştır. Hükümetin ve bilhas-sa Emniyet-i Umumiye Müdiriyeti'nin bu yoldaki vaziyeti amele sınıfını temsil eden âzalarından birine karşı hiç bir sebep mevcut değil iken ehemmiyetli bir hakaret teşkil ettiğinden rüesay-ı hükümet tarafından amele sınıfına karşı beslenmekte olan alçak nazariyeleri ispata kâfidir.

YENİ ZİYA GAZETESİNİN BİRİNCİ SAYISI

Yeni Ziya gazetesinin birinci sayısı 1921 yılının son günlerinde, Selânik'te, yayınlanmıştır. Sahib-i imtiyazı : İbrahim Mustafa; Müdür-i mes'ulü : Hafız İbrahim. «Umum işçilerinin menafiine hâdim haftada bir neşr olunur Türkçe gazetedir». 30 Kânunuevvel — 1921, Birinci sene No : 1 (cuma 17 Kânunuevvel 337). İdarehane : Salaminos Caddesinde İktri yolimenos No : 2 Nüshası her yerde 20 leptadır. Abone şeraiti : Senelik 10 drahmi, altı aylığı 5 drahmi, hariç için senelik 15 drahmi. Eb'adı : 31 x 47 olan gazete tek yaprak (iki sayfa)dır.

Birinci sayfanın ilk yazısı «İhtar» başlığı altında «amele ve rençper kardeşler»e sesleniyor :

«Dünyada herkesin bir takım hakları vardır ki bunları elde etmezse yaşamaz. Meselâ su içmeseniz, yemek yemeseniz yaşayabilir misiniz? Hayır değil mi? İşte bu sizin hakkınızdır; Lâkin hayvanlar da böyle yaşıyor, bizi hayvanlardan ayıran, insan ve insan gibi yaşatan haklar vardır. Bunlar da bize su kadar, ekmek kadar lâzımdır. Bu hakları elde edemezsek tıpkı hayvan gibi yaşarız. Herkesin kölesi oluruz. Bütün yaratılanların rahat etmesi için yapılan bu dünya yüzünden çekmediğimiz zahmet kalmaz.

Bugün ekmeğimiz ve suyumuz için nasıl çalışırsak bu haklarımızı almağa da öyle çalışmalıyız. Lâkin herbirimizin ayrı ayrı çalışmamızdan bir şey çıkmaz. Doğru ve haklı işlerde sesimizi hep birden yükseltmeliyiz. Bunun için de bize bir yardımcı lâzımdır. Dünyanın her tarafında bu yardımı ancak gazeteler yapar ve lâ-

zım gelenlere karşı gazeteler doğruyu ve eğriyi gösteriyor. Hakkını bilmeyenlere onu bildiriyor. O hakkı vermek istemeyenlere yolu ile meram anlatıyor.

Yunanistan'da böyle gazeteler vardır. Rumca yevmi çıkan «Rizos Pasti» ve haftalık «Foni Ergat», Kavala'da haftalık «Nea Zoi», Yahudice «Avanti» gazeteleri hep amelenin iyiliği ve rahatı için çalışıyorlar. Biz de düşündük, Müslüman amele ve rençper arkadaşlarımızın fikrini açmaya, onlara yardım etmeğe çalışacak bir gazetenin lâzım olduğunu anladık. İşte «Yeni Ziya»yı bunun için çıkarıyoruz. Lâkin bir şey vardır. Bilirsiniz ki gazeteleri yaşatmak lâzımdır. Buna yardım etmek ister. Eğer müslüman amele ve çiftçiler gazetemizi alır ve bunun için pek ehemmiyetsiz bir masrafağa katlırsa «Yeni Ziya» her vakit yaşar. Her vakit amelenin sesini çıkartır. Onların hakkını korumağa uğraşır.

Arkadaşlar : Gazetemizi şimdilik haftada bir defa çıkaracağız. Eğer sizin seve seve okuduğunuzu, ona arka olduğunuzu görürsek daha sık çıkarmağa çalışacağız, bu sizin elinizdedir. Bugünkü gazetenin fiatı yoktur. Sizin gönlünüzden ne koparsa onu vereceksiniz. Fakat bundan sonra her gazete gibi (20) leptaya satılacaktır. Maksudumuz yalnız gazetenin masarifini çıkarmak, amele ve çiftçi arkadaşlarımıza yardım etmektir. Bil'umum işçilerin kuvainine istinat eden gazetemizin ileri gideceğini ümit ederiz.

İslâmlara da diğer Rum ve musevi arkadaşlarımız gibi amelelik hayatı ne demek bu sayede anlatacağız.»

Birinci sayfanın ilk iki sütununu kaplıyan ve iri puntularla dizilen «İhtar»dan sonra, ikinci ve üçüncü sütunlarında :

- 1) İşsizlik : (Foni Ergat gazetesinden).
- 2) Sui istimâlciler serbest bırakıldılar : (Sui is-

Hükümetin ve emniyet-i Umumiye Müdiriyeti'nin Amele Heyet-i İcraiye âzasından mühim bir uzvu aleyhinde tatbik etmiş oldukları böyle hodbehod muamele ve hakaretlerden en ziyade meyus mütessir olan Tütün Amele Federasyon Merkezi meseleye alâkadar bulunması itibarile Vali-i Umumîliğe karşı işbu şikâyet-nâmesini alenen neşr etmeğe şitap etmiş olmakla beraber bövle vazifesini bilmiyerek kanunşikenâne harekette bulunan inzibat memurunu sür'atle lâayık olduğu ceza ile terbiye etmek suretile teşkilâtımızın haysiyet ve gururunu halelden vikaye edeceğine ve Makedonya amelelerinin iş ve güçlerindeki hürriyet, serbesti ve emniyetlerinin polis veya Emniyet-i Umumiye Müdürü tarafından ihlâl edilmek tehlikesinde bulunmadığını Vali-i Umumi'nin ispat edeceğini ümid ederiz.

UMUM YUNANİSTAN TÜTÜN AMELE MERKEZİ
HEYET-İ İCRAİYESİ»

8) **Mazeret** : «Gazetemizin intişarı hususunda arkadaşlarımızı intizarda bıraktık. Fakat hususta bizleri mazur görmelerini temenni ederiz.

Hurufatları Kavalâ'dan Selânik'e getirdiğim esnada kendimi mahbus ettiler ve hurufatlarımız da musadere edilip dört gün alıkoydular. Teslim ettikleri zaman muayeneye tutulup muayene maksadile kasaları yekdiğerine karıştırıp döküp saçtıktan sonra büyük bir zıyanla teslim ettiler. Gazetemizin on beş gün geri kalmasına sebep vermişlerdir.»

Yeni Ziya'nın ilk sayısı hakkında, bir fikir edinmek amacile, muhtevayı aktarırken, dile ve üslûba hiç dokunmadık. Hatta, noktalama işaretlerinde de müdahaleyi gerekli bulmadık. Ancak, anlamın karma karış olmaması için bir iki yere virgül yerleştirmek zorunda kaldık.